

ವನ್ನು ಮಹಾಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಾಧುಗಳು ಎಷ್ಟು ಸರಳ ರೆಂದರೆ, ಉಪದೇಶಿಸಲು ಸಂಕೋಚ ಪಡುವವರೂ ಆಚರಣೆ ಯನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಆಗಿರಬಲ್ಲರು. ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧುಗಳು ಸೇರಿ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಸೇರಿ ಹೋದ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮನಗಳು ತಪ್ಪಿ ಹೋಗದಿರಲೆಂದು ಸರ್ವಸಾಧುಗಳಿಗೆ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವ ನಮನದಿಂದ ಅವರಿ ಗೇನೇನೂ ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ಈ ನಮನ ನಮ್ಮನ್ನು ರೂಪಾಂತರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೂಪಾಂತರದ ಹಿಂದಿನ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಬಹುದು. ನಮನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವಿದ್ದರೆ ಸಂದೇಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಅಹಂಕಾರ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, 'ಅಹಂತ ಎನ್ನುವವನಿದ್ದಾನೆಯೇ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆತನ ತೀರ್ಥಂಕರತ್ವವನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದರು. ಆ ಆಧಿಕಾರ, ಹಕ್ಕು ಸುಳ್ಳೆಂದರು. ಆದರೂ ಮಹಾವೀರರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಜನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಯಾರು ಸಿದ್ಧ, ಯಾರು ಸಿದ್ಧರಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು ಮುಖ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧನೆಯ ನಿಜವಾದ ಹಾದಿ ನಮನದಲ್ಲಿದೆ. ಕಲ್ಪು, ಮರ, ಪರ್ವತಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ಭಗವಂತ ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲ ನಾದರೆ ನಮಗೆ ನಮನ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ತಲೆ ಮಣಿಯಲು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನೆಲೆಇದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿತರಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು, ಜ್ಞಾನ ಅಜ್ಞಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳ ಬೃಹತ್ ಜಾಲವೇ ಇದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಜ್ಞಾನ ವಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತೀವ್ರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಯಿಂದ ಯಾರು ಈ ಐದು ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಈ **ಋಷೋಕಾರ ಮಂತ್ರ** ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿನ ಮಂಗಲದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳ ಚರಣವು ಶ್ರದ್ಧಾಭಾವವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಇತರರಿಗೆ ಶರಣಾಗುವುದೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ರಜನೀಶ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮಹಾವೀರರು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ ನೀವು ಸುಪ್ರಸನ್ನ ರಾಗುವಿರಿ, ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡೆಯಲಾರಿರಿ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ನಷ್ಟವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧು ಎಷ್ಟು ನಿರಹಂಕಾರಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯ ಮೇಲೂ ಶಿರವನ್ನು ಇಡಬಲ್ಲಷ್ಟು. ಆದರೆ ಆತ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ನಮನಕ್ಕೆ ಆತ ನಿಮಿತ್ತನಾಗಲಾರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧು ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ನಿಮಿತ್ತ ನಾಗಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

ನಮನದ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣೆ ಏನೆಂದರೆ - ನಮನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದುದನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮನದ ಮೂಲಕ ಯಾರ ಚರಣದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವರು ಅವರೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು

ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವರಿಗಾಗಿ ಮನೆ, ದ್ವಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ತ್ತದೆ. ಈ ಶ್ರದ್ಧೆ ಭರವಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮನವಿಲ್ಲ, ಅದಿಲ್ಲದೆ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗ್ರಹಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಾಸಿಯೋ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಹಾವೀರರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಆಯಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ನೆನಪನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಸಮ್ಮೋಹಿನಿಯಿಂದ ಕೃತಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವಾಸಿಯೋ ಅದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀನಿಯಸ್ ಆಗಬಲ್ಲ ಎಂದ. ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸಣ್ಣ ಛಿದ್ರದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಾನು ದೊಡ್ಡವ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಈ ಭರವಸೆಯೇ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಲು ಪ್ರೇರಕ.

ಋಷೋಕಾರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಚಿತ್ರವು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಲ್ಪಾ ತರಂಗಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೆಗಳಿದ್ದಾಗ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಟಿಲಿಪತಿಲೋಕಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಚೇತನದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಗೊಂಡಾಗಿನ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ - ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳ ನಾಶ. ಇಂಥ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು ಅಂತರಂಗ ದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ❖

ಪ್ರಿಯ, ನಿನ್ನ ನಾಮವೆ ಚಂದ,
ನಾಮ ಪೇಳಿದವ ಕಲ್ಲಾದರೂ
ತೇಲಿದ ಭವತೊರೆಯಿಂದ!
ಗಣಿಕೆ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋದಳು, ಗಿಳಿಪಾಠದಿಂದ!
ಅರ್ಧನಾಮ ಪೇಳಿದ ಆನೆಯ
ಬಿಡಿಸಿದೆ ಆವಾಗಮನದಿಂದ,
ಗರುಡನ ತೊರೆದು ನನ್ನ ದೊರೆ ನಡೆದು ಬಂದ!
ಅಧಮ ಅಜಾಮಿಳ, ಹಸರು ಹೇಳಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದ!
ಶರಣಾಗತರನಿಂತು ನೀ ಪೊರೆದೆ ಗೋವಿಂದ!
ಮೀರಾ ನಿನ್ನವಳೆಂದು ತಿಳಿಯೋ ಖಾವಿಂದ!

* * *

ಎನ್ನ ಮನ ಮಾಡುವುದು ಶ್ಯಾಮ ನಾಮಜಪ!
ಶ್ಯಾಮನಾಮ ಜಪಿಸೋ ಜಗ ಜೀವ,
ಕಳೆವುದೋ ಕೋಟಿ ಪಾಪ!
ಆ ಜನುಮಜನುದ ಹಳೆಯ ಪಾಪ ತೊಳೆವುದಪ್ಪ!
ಚೆನ್ನದ ಬಟ್ಟಲಲಿ ತುಂಬಿದ ಅಮೃತ,
ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡಪ್ಪ?
ಮೀರಾ ದೊರೆ ಹರಿ, ತನು ಮನಕ್ಕೆ
ಅವನದೇ ಲೇಪ, ಒಪ್ಪ!

-ಮೀರಾಬಾಯಿ

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನಾಮಜಪ

ಪ್ರೊ.ಬಿ.ನಂ ಚಂದ್ರಯ್ಯ

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೇ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿತು. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಧರ್ಮ ಇದಾಗಿದ್ದರೂ, ದೈನಂದಿನ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪರವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು, ನಾಮಜಪವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖಕರು ತಮಿಳು, ಹಿಂದಿ, ಅಪಭ್ರಂಶ, ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಅವರು ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಭಾಷಣಕಾರರೂ ಹೌದು.

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂಥವು. ಇತರ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದು ಸತ್ಯ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈಚಾರಿಕತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಧರ್ಮ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಧರ್ಮ ಅತಿಯಾದ, ಅತಿ ರೇಕದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಪೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಮತೂಕದ ಮನಸ್ಸು ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವರು ಥೇರಾವಾದ ಬುದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇವಲ ಶುಷ್ಕ ನೀರಸ, ಬೌದ್ಧಿಕ; ಇಲ್ಲಿ ಭಾವುಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಂಬಿದವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಭಾವನೆ ಇದೆ.

ಥೇರಾವಾದ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪಡೆಯಲು ಈ ಭಕ್ತಿ ಸಮರ್ಪಣಾ ಮನೋಭಾವ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಬುದ್ಧನ ಹೆಸರೇ ಭಾವೋದ್ರೇಕವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸಿ ಭಾವಾನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಭಾವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ತಿ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೆ, ಧರ್ಮಾಂಧತೆ ಮತ್ತು ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೇವಲ ಭಾವೋದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವ ಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಥೇರಾವಾದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಭಕ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಭಿನ್ನವಾದದ್ದು. ಅಂತ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಭಕ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಮನಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿವೇಕ, ಭಾವುಕತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸ ಗೊಳಿಸುವುದು ಅದರ ಉದ್ದೇಶ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಬ್ಬಾನ(ನಿರ್ವಾಣ)ವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಸಮಗ್ರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ಎತ್ತರವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆತ್ಮಸಂಯಮ, ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಭಕ್ತಿ ಆದರ್ಶವಾದ ಆಸೆಯೊಂದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಉನ್ನತ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ನಡೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಂದು ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ

ಅಂಥ ಭಕ್ತಿಕಾರ್ಯ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದು. ಅದು ಸಮತೋಲಿತ ಮನಸ್ಸು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜ್ಞಾಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಪಕ್ಷವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಯಾ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬರುವ ದೇವ-ದೇವಿಯರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ತರು ಶ್ಲೋಕ, ಮಂತ್ರ, ಗಾಥಾ, ದೋಹಾ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪಠಿಸುವುದು, ಜಪಿಸುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ.

ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶುಚಿಭೂತರಾಗಿ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಜಪಿಸುವುದು ಸನಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲೂ ಅಂಥಾ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಮತ್ತು ವಿವೇಕದ ನೆಲೆಗಳ್ಳಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವಂತಹದು.

ಬುದ್ಧನಿಂದ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾವನೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಬುದ್ಧ ಯಾರು? ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನ ರಾಜ ಶುದ್ಧೋದನನ ಪುತ್ರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಗೌತಮನೇ ಬುದ್ಧ; ಆತ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ, ಅನವರತ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧನಾದವನು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜೀವ ಸಂತತಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನರಳಿ ನರಳಿ ಸಾಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಧೈಯದಿಂದ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುಖ ಭೋಗಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯ ಕೋಶಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ, ಸತತವಾದ ಧ್ಯಾನ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧನಾದವನು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬುದ್ಧನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದವನು ಬುದ್ಧ. ಹಾಗಾಗಿ ಆತ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, 'ನಾನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪಕನಲ್ಲ, ನಾನು ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನಲ್ಲ, ನಾನು ದೇವನಲ್ಲ, ದೈವಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡಿದವನಲ್ಲ. ಯಾವ

ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಬುದ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ವೈಚಾರಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಬುದ್ಧನಾದವನು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ದೇವನಲ್ಲ, ದೇವದೂತನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಶ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪವಾಡಗಳನ್ನು, ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾಂತ್ರಿಕನೂ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ, ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಅಷ್ಟೆ. ಸ್ವಪ್ನಯತ್ನದಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಬುದ್ಧನಾಗಬಹುದು. ಬುದ್ಧ ಎಂದರೆ ಬೆಳಕು ಕಂಡವನು ಸುಜ್ಞಾನಿ, ಸತ್ಯದರ್ಶಿ, ದ್ರಷ್ಟಾರ್.

ಈ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅತಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಭಾವುಕತೆಗೆ, ಕುರುಡುನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಕೇವಲ ಶುಷ್ಕ ಎಂದಾ ಗಲಿ ಭಾವನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದಾಗಲಿ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಧರ್ಮ ದಲ್ಲಿನ ದಶಗುಣಗಳೆನಿಸಿದ ಮೆತ್ತಾ, ಮುದಿತಾ, ಕರುಣಾ, ಮುಂತಾ ದವುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ, ನಿಕಷ್ಕೋಡ್ಧಿ ಅದು ಸತ್ಯ, ಅದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತ ಎಂದೆನಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂಬದು ಈ ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶ.

ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನೇ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಆತನೇ ಸರ್ವಸ್ವ. ಆತ ನುಡಿದ ನುಡಿಮುತ್ತುಗಳೇ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ನೀತಿ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷು ಭಿಕ್ಷುಣಿಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧನೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಬುದ್ಧವಂದನೆ, ಬುದ್ಧಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಬುದ್ಧ ನಾಮಜಪ ಮಾಡುವುದು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಬುದ್ಧನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ ಯುಳ್ಳವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ತಿಸರಣಕ್ಕೆ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕು. ಬುದ್ಧ -ಧಮ್ಮ-ಸಂಘ ಈ ಮೂರು ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಿಸರಣ ಗಳು. ಈ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಆಶ್ರಯತಾಣಗಳಾದ ತಿಸರಣಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋದವನು ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಜಪಿಸುತ್ತಾನೆ:

“ಬುದ್ಧಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ” = ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

“ಧಮ್ಮಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ” = ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

“ಸಂಗಂ ಸರಣಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ” = ಸಂಘಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಈ ತಿಸರಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪೂಜಾಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವ, ಮುಖ್ಯ ಎನಿಸಿರುವ ತಿಸರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಬುದ್ಧನ ೯ ಗುಣಗಳು, ಧರ್ಮದ ೬ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘದ ೧೦ ಗುಣ ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತಿಸರಣ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತವಾಗುವವು. ಇದರಿಂದ ಆಂತರಿಕ ವಿಕಾಸ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಬುದ್ಧನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸು ವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪಡೆದ ಸಿದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಬುದ್ಧನ ಬದುಕಿ ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳ ನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ ಅದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ನಾಮಜಪ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಬುದ್ಧನ

ಒಂಬತ್ತು ಗುಣಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದು ನಾಮಜಪ ಮಾಡಿದಂತೆ:

೧. ಅರಹಂ = ಪರಿಪೂರ್ಣ

೨. ಸಮ್ಮಾ ಸಂಬುದ್ಧೊ = ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸತ್ಯಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು

೩. ವಿಜ್ಞಾಚರಣ ಸಂಪನ್ನೊ = ವಿದ್ಯೆ-ವಿನಯಗಳ ಆಚರಣ ಸಂಪನ್ನ

೪. ಸುಗುತೊ = ಸರ್ವೋನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು

೫. ಲೋಕವಿದು = ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅರಿತವನು

೬. ಅನುತ್ತರೊ ಪುರಿಸಧಮ್ವಸಾರಥಿ = ಸಾಧು (ಸಂನ್ಯಾಸಿ) ಆಗಲು ಸಿದ್ಧನಿರುವವನನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಸಾರಥಿ (ಗುರು)

೭. ಸತ್ತಾ ದೇವಮನುಸಾನ್ಯಂ = ದೇವ ಮನುಷ್ಯರ ಉನ್ನತ ಗುರು.

೮. ಬುದ್ಧೊ = ಬೋಧಿ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದವನು.

೯. ಭಗವಾ ಇತಿ = ಭಗವಂತ, ಈ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು ಬುದ್ಧ.

ಹೀಗೆ ಗುಣಾನ್ವಿತವಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧನ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದು ಮುಂದು ಮಾಡಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ, ಪಠಿಸುತ್ತ ಬುದ್ಧ ನಾಮಜಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂಬತ್ತು ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಬುದ್ಧ ಸದಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿದೆ.

ದಮ್ಮದ ಗುಣಗಳ ಸ್ಮರಣೆ

೧. ಧಮ್ಮದ ಗುಣಗಳ ಸ್ವಕ್ಷಾತೊ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೊ = ಬುದ್ಧನಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ೨. ಸಂದಿಟ್ಟಿಕೊ = ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ೩. ಅಕಾಲಿಕೊ = ಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮ ದೊಂದಿಗೆ, ಎ ಹಿ ಪಸಿಕೊ = ತಮಗೆ ತಾವೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದು. ೪. ಒಪನಯಿಕೊ = ನಿಬ್ಬಾನದತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು. ೫. ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೆದಿತಬ್ಬೊ ವಿಜ್ಞಾನೊ ಹಿ ತಿ = ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ತನಗೆ ತಾನೆ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ಧ್ಯಾನ ಕೇವಲ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ. ಅದು ಧರ್ಮದ ಒಳಹೊಕ್ಕು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ, ಭಯ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಸ್ಪೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ; ಭಕ್ತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ, ಅರ್ಪಣಾಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಿಂತನೆಗಿಂತ ಬೇರಾದದ್ದು.

ಸಂಘದ ಗುಣಗಳ ಸ್ಮರಣೆ

ಸಂಪತಿಪಘ್ಣೊ ಭಗವತೊ ಸಾವಕಸಂಘೊ, ಉಜುಪಟಿಪಘ್ಣೊ ಭಗವತೊ ಸಾವಕಸಂಘೊ, ನಾಯಕ ಪಟಿಪಘ್ಣೊ ಭಗವತೊ ಸಾವ ಸಂಘೊ/ ನಾಯಾಪಟಿಪಘ್ಣೊ ಭಗವತೊ ಸಾವಕ ಸಂಘೊ, ಸಾಮೀಚಿಪಟಿಪಘ್ಣೊ ಭಗವತೊ ಸಾವಕಸಂಘೊ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಟಿಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ/ ಎಸ ಭಗವತೊ ಸಾವಕ ಸಂಘೊ;/ ಆಹುನೆಯ್ಯೊ, ಪಾಹುನೆಯ್ಯೊ, ದಕ್ಷನೆಯ್ಯೊ, ಅಂಜಲಿಕ ರನೀಯ್ಯೊ, ಅನುತ್ತರಂ ಪುಜ್ಜಕೆತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾತಿ.